

Mandelgrenpriset 2017

Svenska Fornminnesföreningen har vid styrelsemöte den 17 oktober 2016 beslutat att tilldela doktorand Michael Neiß Mandelgrenpriset 2017, att utdelas vid föreningens årsmöte den 27 april 2017 på Medeltidsmuseet i Stockholm.

I stadgarna för stiftelsen Mandelgrenpriset står det i § 2: *"Stiftelsen har till syfte att minna om Nils Månsson Mandelgrens banbrytande dokumentation genom att årligen dela ut ett pris – benämnt Mandelgrenpriset – till en fotograf, tecknare eller annan bildkonstnär som är verksam i Sverige och som sakligt och med estetisk medvetenhet i bild dokumenterat svensk konst från vendel-, vikinga- eller medeltid."*

Ur § 5 i stiftelsens stadgar: *"Vid utseende av pristagare skall speciellt uppmärksamhet riktas mot de arkeologer och konsthistoriker som lärt sig hantera kamera och/eller ritstift, men professionella illustratörer ska naturligtvis också beaktas."* Vidare ur § 5: *"Pristagaren skall under de närmast två föregående kalenderåren ha fått bild eller bildserie publicerad, utställd eller på annat sätt offentliggjord."*

Michael (född år 1977, bosatt i Upplands Väsby) är verksam som doktorand i arkeologi vid Uppsala universitet. Hans avhandlingsprojekt kan sammanfattas enligt följande: *"My doctoral thesis deals with Viking age women's brooches, with a focus on production patterns and typology, as well as the cognitive and religious meaning of the ornament covering these brooches: Viking Age pictures seldom appear as self-sufficient monuments. More often, they survive as Animal Art on utility goods. The role of the caster gives important clues towards the conditions of ornamental production, as well as the meaning of Animal Art. Did some motifs work as pictograms in the context of Viking Age orality, or do they represent mere nonsense?"* Michels föreläsningar och publicerade artiklar och framgår av [bilaga 1](#): curriculum vitæ.

Donatorn, docent Lennart Karlsson lät i sina efterlämnade handlingar angående stadgar och underlag för Mandelgrenpriset, meddela följande rader, vilka givetvis stipendiekommittén beaktat vid sitt val av nominerad: *"Olof Sörlings [1852-1927] teckningar är efter etthundra år ännu oöverträffade, men med honom lades grund*

för en ytterst fruktbar tradition. Sörling efterträddes av Harald Faith-Ell (1888-1971), som också var en skicklig fotograf. Vid dennes pensionering 1954 tillträdde Bengt Händel (1925-2006). Han hade fått sin utbildning vid Konstfackskolan, ursprungligen grundad av Nils Månsson Mandelgren. Alla arbetade i Stockholm under hela sitt yrkesverksamma liv, och i mer än ett sekel stöddes fornforskningen av dessa tre välutbildade och insiktsfulla illustratörer [...]. Faith-Ell var som nämnts också fotograf och har i den delen av sin verksamhet haft många duktiga kollegor, men det är först under 2000-talets allra första år som en ung arkeolog anknutit till arvet efter Sörling. Hans namn är Michael Neiß, han kommer från Tyskland men är sedan 1998 verksam i Stockholm [Uppsala]. Michael Neiß utgår från egna, skickligt belysta och grafiskt distinkta fotografier, som bearbetats digitalt till analysbilder med överlägsen skärpa, bilder som separerar och förtydligar enskilda detaljer i vår ofta svårpenetrerade djuornamentik”.

Svenska Fornminnesföreningens stipendiekommitté kan bara instämma i Lennart Karlssons rader om Michaels insatser och potential. Vi är därtill överens om att Lennart Karlsson med glädje skulle ha bifallit vår nominering till Mandelgrenpriset 2017.

Michael befinner sig i början av sin akademiska karriär, men har ändå hunnit etablera sig som en namnkunnig person inom sitt fält. Michael har med anledning av sitt avhandlingsarbete besökt och beforskat många museisamlingar, såväl nationellt som internationellt. Michael deltog nyligen vid det ikonografiska symposiet i Visby med ett anförande om: ”Ett vikingatida praktspänne – en symbol för kvinnomakt?”. Att priset nu går till en förhållandevis ung person känns angeläget, och i föreliggande fall kan priset ha en direkt avgörande verkan på Michaels fortsatta karriär.

Det är med stor glädje som Svenska Fornminnesföreningens styrelse beslutat att tilldela doktorand Michael Neiß Mandelgrenpriset 2017. Vi hoppas att Michel genom Mandelgrenpriset får möjlighet att fortsätta utveckla sin estetiska känsla för forntidens artefakter.

Stockholm, dag som ovan

Styrelsen för Svenska Fornminnesföreningen genom stipendiekommittén

Frédéric Elfver, ordförande

Margareta Kempff Östlind, vice ordförande

Pia Bengtsson Melin, sekreterare

Jan Peder Lamm, stipendiesekreterare